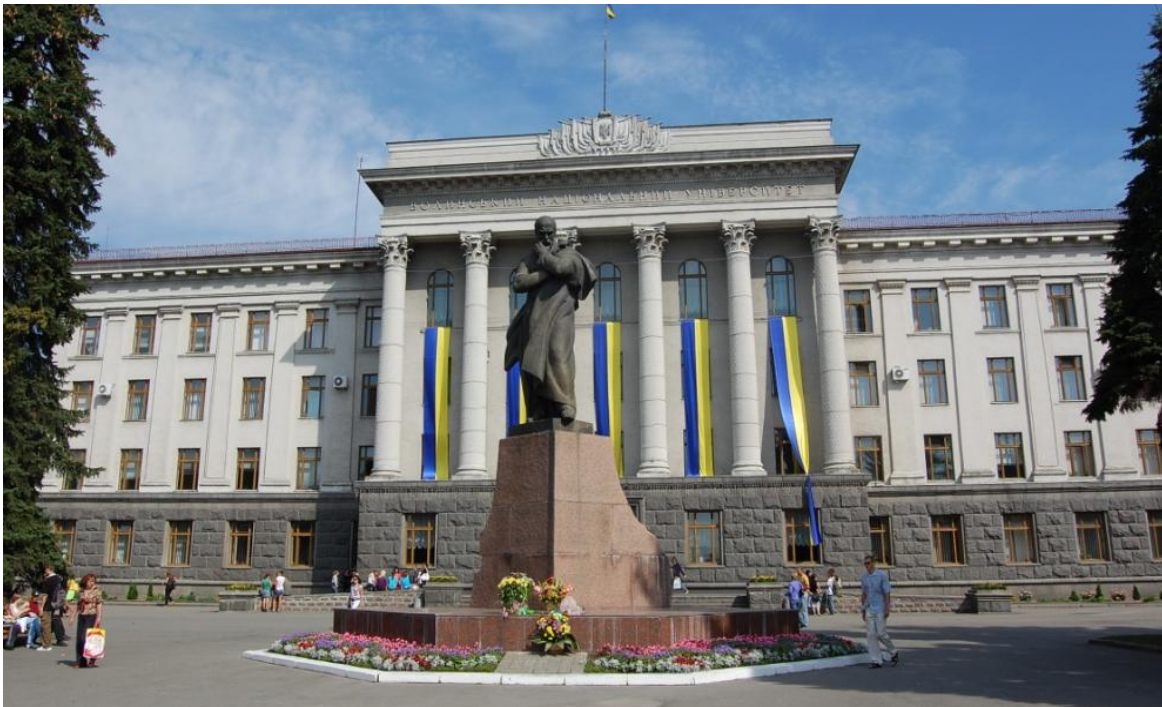

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВРОЦЛАВСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КРАКІВСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
МЕТОДОЛОГІЧНА РАДА З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ ТА АУДИТОРІВ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ БУХГАЛТЕРІВ, АУДИТОРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
АУДИТОРСЬКА ПАЛАТА УКРАЇНИ
SCHOOL OF ECONOMICS AND BUSINESS SARAJEVO (UNIVERSITY OF SARAJEVO) (*BOSNIA AND
HERZEGOVINA*), FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS
UC LEUVEN-LIMBURG – UCLL (*BELGIUM*), ACCOUNTANCY AND TAXES
UNIVERSITY OF MONTENEGRO (*MONTENEGRO*), FACULTY OF ECONOMICS

Тези доповідей X міжнародної науково-практичної конференції

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, КОНТРОЛЮ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

27 травня 2026 року

Луцьк

УДК 657(08)+336.2(08)

*Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету економіки та управління
Волинського національного університету
імені Лесі Українки (протокол № 10 від 26.05.2026 р.)*

Рецензенти:

Олена ПАВЛОВА, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і торгівлі,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (27 травня 2026 р.) – 151 с.

У збірнику подано тези доповідей X міжнародної науково-практичної конференції «**Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування**», у яких відображено дослідження тенденцій сучасних напрямів розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування в умовах новітніх перетворень; стану і розвитку бухгалтерського обліку як науки та практичної діяльності; міжнародного та вітчизняного досвіду організації, функціонування та розвитку економічного аналізу; сучасних викликів в удосконаленні теорії та практики аудиту; оподаткування діяльності підприємств: проблеми та перспективи розвитку; покращення інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки; обліково-аналітичного забезпечення бізнес-процесів підприємства.

Для науковців, аспірантів, студентів, економістів, практикуючих бухгалтерів і всіх, хто цікавиться питаннями розвитку аудиту, контролю, оподаткування та обліково-аналітичного забезпечення підприємств.

УДК 657(08)+336.2(08)

© Автори тез, 2026
© ВНУ імені Лесі Українки, 2026

ЗМІСТ

Багрій Конон БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ.....	8
Базюк Ангеліна ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ.....	10
Бандурка Максим ВИТРАТИ НА СОЦІАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ: ДОЦІЛЬНІСТЬ І НЕОБХІДНІСТЬ.....	12
Бараненко Юлія СУТНІСТЬ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ДЕРЕВНОГО ПОХОДЖЕННЯ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В ОБЛІКУ.....	14
Бей Сніжана ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ОРІЄНТИРИ РЕФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	16
Безкоровайна Лідія, Трутень Катерина ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	18
Брик Михайло КІБЕРБЕЗПЕКА БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	20
Вакуліна А.В., Фатенок-Ткачук А.О. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В РОЗРАХУНКАХ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТОРАМИ.....	22
Воронко Роман, Цвек Олена СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ У ТОРГОВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	24
Гандзюк В.О. АНАЛІЗ ВІДХИЛЕНЬ БЮДЖЕТНИХ ПОКАЗНИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	26
Гандзюк В.О. ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОЦІНКА ЙОГО ЗБАЛАНСОВАНОСТІ.....	28
Головай Надія ІНСТИТУТ КОМПЛАЄНС-МЕНЕДЖЕРА У ПОДАТКОВОМУ АДМІНІСТРУВАННІ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ДОБРОВІЛЬНОЇ СПЛАТИ ПДВ.....	30
Дацюк Альона ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ.....	32
Ємчик Іванна ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ З ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	34
Жураковська Ірина ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ОБЛІКОВОЇ ОЦІНКИ (НА ПРИКЛАДІ ОБЧИСЛЕННЯ	

СОБІВАРТОСТІ ГЕНЕРАЦІЇ СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ).....	36
Іванчук Олександр ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ З ІМПОРТУ ТОВАРІВ.....	38
Kashchena Nataliia, Hrynova Daria DATA-DRIVEN MODELS FOR ANALYSING THE EQUITY OF RETAIL ENTERPRISES.....	40
Kashchena Nataliia, Ostrovska Snizhana MANAGEMENT ANALYSIS OF LABOUR COSTS WITHIN THE FRAMEWORK OF BUSINESS SOCIAL PERFORMANCE.....	42
Колісник Олена, Купріянова Анастасія ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БУХГАЛТЕРА ЗА ВИКРИВЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ.....	44
Кузьменко О. П., Адамович А. Р. ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ ОБЛІКУ.....	46
Кузьменко Олена, Кучерук Анастасія, Курганська Юлія ТЕОРЕТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ПРАКТИКА ОПОДАТКУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ: ДОСВІД КРАЇН ЄС ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	48
Кузьмінська Катерина УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ.....	50
Кулинич Мирослава ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ.....	52
Лайчук Світлана, Левченко Карина ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ.....	55
Луценко Олена, Щит Є.П., Лебедєв Я.В. ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА».....	57
Луценко Олена, Оруджева В.А., Волкова Т.В. ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА МІЖНАРОДНІЙ ПРАКТИЦІ.....	59
Lyapun Oleksandr, Kashchena Nataliia ACCOUNTING ENGINEERING AS A TOOL FOR INFORMATION MODELLING OF INTEGRATED REPORTING.....	61
Ляшко Лариса, Кучерук Христина АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СТІЙКІСТЬ ЕКОНОМІКИ.....	63
Мазур Наталія, Назаренко Тетяна АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	65
Малярчук Олексій ESG-ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ ТА ПОДАТКОВІ СТИМУЛИ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ.....	68
Медвідь Любов АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ З ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АНАЛІЗУ.....	70

Михалевич Світлана ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СИРОВИНОЮ ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	72
Москвич Дарина FINTESН ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ.....	74
Назарова Ірина ДЕТЕРМІНАНТИ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ.....	76
Нужна Оксана ДОСЛІДЖЕННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	78
Нужна Оксана, Корнелюк Ольга ПРОГНОЗУВАННЯ ВАРТОСТІ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕКОНОМЕТРИЧНОЇ МОДЕЛІ ПАРНОЇ НЕЛІНІЙНОЇ РЕГРЕСІЇ.....	80
Нужна Оксана, Новосад Юлія ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ВИРОБНИЧОЇ ФУНКЦІЇ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ОБСЯГІВ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ (РОБІТ, ПОСУГ) НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	82
Нужна Оксана, Омельчук Валерія ВИТРАТИ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМЕТРИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ.....	84
Нужна Оксана, Рабенко Дарія МОДЕЛЬ ПАРНОЇ НЕЛІНІЙНОЇ РЕГРЕСІЇ У ДОСЛІДЖЕННІ ЗВ'ЯЗКУ МІЖ КІЛЬКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ І КІЛЬКІСТЮ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	86
Нужна Оксана, Солодуха Анна ЕКОНОМЕТРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИТРАТ НА ПЕРСОНАЛ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	88
Ольшанська Марія ОЦІНКА ТА ВІДОБРАЖЕННЯ ЗБИТКІВ ВІД БОЙОВИХ ДІЙ У ЗВІТНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВТРАЧЕНИХ АКТИВІВ ТА УПУЩЕНОЇ ВИГОДИ.....	90
Ольшанська Марія, Курдина Ірина АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УМОВАХ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ БУХГАЛТЕРІВ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕВАГИ.....	92
Остапенко Роман, Пономаренко Ілля РОЗВИТОК ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	94
Остапенко Роман, Яцканич Ернест ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОГНОЗУВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	96
Півнюк Майя, Гуляр Віталіна ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ У 2025–2026 РОКАХ.....	98
Півнюк Майя, Кучерук Христина РОЛЬ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ.....	100

Півнюк Майя, Лушик Ганна ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	103
Півнюк Майя, Сахарчук Юліана СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В УДОСКОНАЛЕННІ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АУДИТУ.....	105
Рилєєв Сергій, Дрінь Ірина ВИКОРИСТАННЯ МАТЕМАТИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В СИСТЕМІ ПОДАТКОВОГО КОНСАЛТИНГУ.....	107
Садовська Ірина НАУКОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В КОНТЕКСТІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	109
Садовська Ірина, Полицяк Іванна ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	110
Сахно Людмила РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ПІДТРИМКИ АУДИТУ ТА КОМПЛІАНСУ У БАНКАХ.....	112
Сахно Людмила, Гутак Павло ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	114
Сахно Людмила, Ткач Юлія СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	116
Смик Вікторія СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	118
Смітюх Ангеліна ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	120
Столяр Людмила, Рилєєв Сергій ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ.....	122
Стрільчук Дмитро, Кучерук Христина ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА КОНТРОЛЬ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ПІДПРИЄМСТВА.....	124
Струк Н. С., Прокопчук А. Ю. ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТОРГІВЛІ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ОБЛІКУ В КОМПАНІЇ.....	126
Суприган В.А. МОДИФІКАЦІЯ ЗМІННИХ СЕРЕДОВИЩА ПРИ МІГРАЦІЯХ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	128
Талах Тетяна РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ.....	130
Тлущкевич Наталія, Клімук Юлія ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ.....	132
Тлущкевич Наталія, Хвесик Юлія МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПРИ ФОРМУВАННІ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ.....	134
Тлущкевич Наталія, Яковлюк Олександра ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ У СФЕРІ ПОСЛУГ.....	136

Томнюк Тетяна ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	138
Трофимчук Наталія ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ.....	140
Тютюнник Світлана ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	142
Тютюнник Юрій, Половецька Анастасія ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	144
Фатенок-Ткачук Алла ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ОБМЕЖЕНЬ.....	146
Шматковська Тетяна РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	148
Матвійчук Іванна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ПРОЄКТІВ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	150

ОРГАНІЗАЦІЯ РОЗРАХУНКІВ З ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Розрахунки з персоналом належать до тих ділянок бухгалтерського обліку, де безпосередньо поєднуються економічні інтереси підприємства, трудові права працівників і вимоги державного регулювання. Нарахування заробітної плати, здійснення обов'язкових утримань, відображення витрат на оплату праці та контроль за своєчасністю виплат формують цілісну систему, від якості якої залежить не лише достовірність облікової інформації, а й стабільність соціально-трудова відносин на підприємстві.

Для працівника заробітна плата є основним джерелом доходу, що визначає рівень матеріального забезпечення та можливості відтворення робочої сили. Для підприємства витрати на оплату праці виступають вагомою складовою собівартості продукції, робіт або послуг, а також інструментом впливу на продуктивність, дисципліну, професійну активність і лояльність персоналу [2, с. 62]. Через систему розрахунків із працівниками підприємство фактично реалізує кадрову політику, забезпечує виконання трудових договорів і формує інформаційну базу для управління витратами.

Категорія «оплата праці» у наукових джерелах розкривається з різних позицій. Частина дослідників акцентує увагу на правовій природі оплати праці, розглядаючи її як систему відносин між роботодавцем і працівником щодо встановлення та здійснення виплат. Інші автори пов'язують оплату праці з формуванням фонду заробітної плати та структурою витрат підприємства. Окреме місце займає соціально-економічний підхід, за яким оплата праці трактується як ціна робочої сили та умова забезпечення життєвих потреб працівника [4, с. 50].

Узагальнення наукових підходів до визначення сутності оплати праці подано в табл. 1.

Таблиця 1 – Сутність категорії «оплата праці» у різних наукових джерелах

№	Джерело	Визначення
1	Петухова Т.О.	Оплата праці – система відносин, пов'язаних із забезпеченням встановлення та здійснення роботодавцем виплат працівникам за використання їх ресурсу праці відповідно до законів, інших нормативно-правових актів і трудового договору [2, с. 63].
2	Іванова М.І.	Оплата праці включає фонд заробітної плати, усі нараховані суми заробітної плати у грошовій та натуральній формах, стимулюючі й компенсаційні виплати, оплату за невідпрацьований час та інші виплати, пов'язані з персоналом [1, с. 108].
3	Семикіна М.В.	Оплата праці – винагорода у грошовій та натуральній формі, яка має бути виплачена роботодавцем найманому працівникові за виконану роботу без урахування податків та інших утримань [4, с. 55].
4	Ткаченко Н.А.	Оплата праці – ціна робочої сили, яка відображає вартість предметів споживання і послуг, необхідних для відтворення робочої сили та задоволення потреб працівника і членів його сім'ї [5, с. 24].
5	Крупка Я.Д.	Оплата праці – сукупність економічних відносин між роботодавцем і працівником щодо формування, нарахування та виплати винагороди за працю відповідно до кількості, якості та результатів виконаної роботи [6, с. 227].

Розглянуті підходи дають підстави визначати оплату праці як багатоаспектну економічну категорію, зміст якої не обмежується виплатою коштів працівникові за виконану роботу, а охоплює порядок встановлення винагороди, умови її нарахування, джерела

фінансування, систему стимулюючих і компенсаційних виплат, а також механізм облікового відображення відповідних операцій.

У межах облікової системи підприємства оплата праці набуває конкретного змісту через заробітну плату [6, с. 229]. Заробітна плата є основною формою винагороди працівника та водночас базовим об'єктом бухгалтерського обліку розрахунків з персоналом. Між поняттями «оплата праці» і «заробітна плата» існує тісний зв'язок, проте вони не є повністю тотожними. Заробітна плата відображає конкретну суму винагороди за виконану роботу, тоді як оплата праці охоплює ширший механізм організації, регулювання, нарахування та виплати доходів працівникам [6, с. 229].

Структура заробітної плати має принципове значення для організації розрахунків з персоналом, оскільки визначає порядок нарахування, групування та відображення відповідних сум у бухгалтерському обліку. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про оплату праці», до структури заробітної плати належать основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, а також інші заохочувальні та компенсаційні виплати [3]. Розмежування зазначених складових дозволяє правильно формувати витрати підприємства, контролювати використання фонду оплати праці та забезпечувати достовірність інформації про зобов'язання перед працівниками.

Основна заробітна плата пов'язана з оплатою виконаної роботи відповідно до встановлених норм праці, посадових обов'язків, тарифних ставок, відрядних розцінок або посадових окладів [3]. Основна заробітна плата формує постійну частину доходу працівника та безпосередньо пов'язана з виконанням посадових обов'язків або встановлених норм праці. В обліковій системі підприємства вона є базовою складовою нарахувань, на основі якої деталізуються подальші доплати, надбавки та інші виплати.

Додаткова заробітна плата охоплює виплати за працю понад установлені норми, трудові успіхи, особливі умови праці, а також доплати, надбавки, гарантійні й компенсаційні виплати, передбачені законодавством та внутрішніми документами підприємства [3]. Призначення додаткової заробітної плати пов'язане з урахуванням складності робіт, підвищеної інтенсивності праці, додаткового навантаження, особливих умов виконання завдань та досягнутих результатів.

Інші заохочувальні та компенсаційні виплати мають ширший характер і включають винагороди за підсумками роботи за рік, премії за спеціальними системами й положеннями, компенсаційні та інші грошові або матеріальні виплати, які не передбачені актами чинного законодавства або здійснюються понад установлені ними норми [3]. Наявність цієї групи нарахувань свідчить про можливість підприємства застосовувати гнучкі форми матеріального стимулювання, проте їх використання вимагає належного документального підтвердження, деталізації за видами та контролю за відображенням в обліку.

Таким чином, організація розрахунків з персоналом має важливе значення для забезпечення достовірності бухгалтерського обліку та стабільності трудових відносин на підприємстві. Оплата праці виступає не лише формою винагороди працівника за виконану роботу, а й складовою витрат, об'єктом контролю та інструментом впливу на результативність праці. Відтак, чітке визначення структури заробітної плати, правильне групування виплат і належне документальне оформлення розрахунків створюють основу для прозорого обліку, своєчасного виконання зобов'язань перед персоналом і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Іванова М.І. Порівняння та використання сучасних методів оплати праці. *Ефективна економіка*. 2019. №5. С.117-121.
2. Петухова Т.О. Теоретичні основи обліку праці та зарплати в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 64. С. 61-68.
3. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
4. Семикіна М.В., Бугаєва М.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник. Кривийницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. 228 с.
5. Ткаченко Н.А. Сутність оплати праці як економічної категорії для цілей бухгалтерського обліку. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2019. С. 22-25.
6. Фінансовий облік : підручник / Я.Д. Крупка та ін. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 487 с.